

SZÉKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY ÚJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk- és kliring 10,489. sz. — — — — Helyközi telefon 15. sz.
Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendők.

FELELOS SZERKESZTŐ:

BETEGH PAL

LAPTULAJDOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők. Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szóig szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyilt-tér sora 1 korona

A magyarság apostolai.

Az utóbbi évtizedek alatt óriásit fejlődött Magyarország. A civilizáció rohamosan, lehet mondani száguldva halad előre, egyre hódítva, egyre terjeszkedve, mindenféle kitünő talajra békanyán. Gyors átalakulásokon ment keresztül ez a sokat hányatott sanyargatott ország s megannyi buja-baja, ökösköcs civakodása, tülekedése, háborúskodása mellett ideje volt műveltséget magába fogadni, dédelgetni és megbecsülni.

Minden irányban haladtunk, emelkedtünk, akár az ipart és irodalmat, sőt még — ez külön rubrikába tartozik — nyelvben is fejlődöttünk. A magyar nyelv, a mi erős várunk, a mi vasszilárd bástyánk, a mi védő sáncunk mind nagyobb arányokban hódított, mind nagyobb méretekben terjeszkedett. És nekünk magyaroknak ennek kellett a legjobban örülnünk, ennek, hogy Magyarországon mind többen és többen beszélnek a szép magyar nyelvet.

Mindazonáltal még azon a ponton állunk, hogy sok helyen — a kereskedelemben általában — de főleg a nemzetiségek lakta vidékeken erős küzdelmeket, elkeseredett tusákat kell folytatnia nyelvünknek, hogy valamennyire tért hódítson.

A tanítószáz (tanító, óvónő) az a hatalmas segítőtárs, a ki az idegen ajku vidékekre átplántálni tudná a mi zengzetes nyelvünket. A tanítók kezében van az a nagyértékű tű, melynek segítségével a magyar nyelvet be lehet oltani a zsenge gyermekekbe, olyannyira, hogy mire felcseperednek, akarva nem akarva is magyarul beszélnek, magyarokká lesznek, magyarul éreznek és magyarul gondolkoznak.

Tisztán a tanítószáz hazafias érzületétől, nagy honszeretetétől függ, hogy minő eredményeket tud elérni olyan gyermekek között, kiknek idegen nyelv cseng a fülükbe, kiknek szüleik nem magyar nyelven beszélnek, kiket idegen szellemben akarnak nevelni.

Figyelemreméltó és követésre érdemes példa volna Pestvármegye törvényhatóságának hazafias cselekedete, midőn néhány év előtt nagyobb összeget szavazott meg ama tanítók jutalmazására, a kik idegen anyanyelvű községekben — a magyar nyelv tanításában — a legjobb eredményt érték el. Mintegy tizennyolc tanító (tanító, óvónő) kapott egyenként 100 korona jutalmat a magyar nyelv körül szerzett érdemeiért.

Valamennyi vármegye törvényhatóságának felkellene buzdulni ezen üdvös, szép és nemes példán, ezzel lényegesen előmozdítatnék, a magyarosodás ügye, vállalva törekednének tanítóink (kikben amugyis megvan a hazafias érzület és fajszeretet) a magyar nyelvet mindjobban terjeszteni, nagyobb kedvvel, fokozatosabb buzga-

lommal látnának hozzá a legszebb munkához, türelemmel, kitartással, lelkesedéssel oktatnának, tanítanának.

Tanítóinkra ráfér egy kis külön támogatás, de még jól esnek egyiküknek-másikájuknak, ha önzetlen hazafias munkálkodásukat figyelemmel kísérik, elismernék, méltányolni tudnák és némi-nemü segélyben, jutalomban részesítenék.

Valóban nem volna nagy áldozat az egyes törvényhatóságok részéről, ha bizonyos összeget a magyarság apostolainak megszavaznának, kik túlaradó örömmel, hamisítatlan kedvvel és kitartó hévvel fáradoznának, buzgolkodnának a magyar nyelv terjesztésén.

A milyen a falu...

Egyik hivatalos helyiségben közelbről azt kérdezték egy cigánytól:

— Milyen vallásu vagy?

— Hát instálom olyan, a milyen a falum...

Nálunk is épen így vagyunk a főispánokkal. Csakhogy itt nem a vármegye törvényhatósági bizottsága a falu, hanem a mindenkor kormány és annak főispánja.

S mégis mit tapasztalunk? A nagy puhaság, a kezes bárányéhoz hasonló szelid mungóság mellett sem gyarapodik, hanem az összes székelyföldi vármegyék között Udvarhely kullog a leg hátul nagyon sok tekintetben. Az összes közül innen van a legnagyobb mértékű kivándorlás.

— Vajjon mi az oka? Hol lehet a hiba? — kérdik talán némelyek, kik nem látják a bajokat oly közelről.

Megmondjuk. Nincs arra hivatott vezetőség sem a város, sem a vármegye élén.

A főispán a miénken kívül még más két törvényhatósággal közös. Betegeskedése, öregsége, indolens, boszúálló természetű van. Már ezeknél fogva sem alkalmas oly nagy feladatok teljesítésére, a melyeket három törvényhatóság joggal elvárhat, megkövetelhet a kormány bizalmasától.

Mert hiszen eddig nem az volt szokásban, hogy csupán a kormány tulpát vakaró bizalmat szállítson a hivatalos apparátus és az általa beteretlt gyenge dereku nyáj.

E mellett a főispánok élére állottak a város és vármegye társadalmi, kulturális, gazdasági, ipari és kereskedelmi életének mozgásba hozatalára s állandó gondoskodásukat képezte, hogy tevékenységük e téren folytonossági hiányt ne szenvedjen.

Nem elégedtek meg azzal, hogy néha-napján egy-egy különös érdekességü, pl. bukott kormányt élesztgetni hivatott rendkívüli közgyűlés alkalmából vendégszereplésre járjanak ide...

Hát mik vagyunk mi itt a Székelyföld központján? Bekebelezett kör-

mege-e mint a falusi körjegyzőséghez tartozó kisközségek, vagy pedig önálló törvényhatósággal bíró vármegye?!...

Ugy hisszük, hogy az előbb Udvarhelyvármegyébe kinevezett főispán e tisztsége után is huzza fizetést. Ugy tudjuk, hogy az a drágasági pótlékra nem szoruló igen szép fizetést az állam — és nem a kormány — pénzéből, tehát minden adófizető polgár hozzájárulásából kapja.

Ennél fogva tehát illő és nemcsak hivatali, de erkölcsi kötelessége is a főispánnak állandóan a vármegyében laknia. Mert hiszen ha nincs szükség az itt lételeire. Ha nála nélkül is egészen jól meglehet a vármegye, akkor egyszerűen mondjon le a magas fizetéséről is, meg az ugynevezett hivataláról is.

A fizetésről mondjon le azért, mert oly csekély szolgálatért érdemetlen reá, a főispánságról pedig azért, mivel azt kellő módon betölteni úgy sem tudja. Három nyeret egyidőben megülni lehetetlen valami...

Elvégre tiszta lehetetlenség, hogy más nem akadna helyébe, aki jobban és hivebben tudná betölteni a főispáni méltóságot, melyhez tulajdonképpen nemcsak magas fizetés, de talán némi kötelességek is járnak — a teherviselő közönséggel szemben is...

Tudjuk, hogy az őszinte szó nem nagy kedveltségnek örvend a vármegyeház környékén. Mi azonban ezzel nem törődünk.

Előbb valónak tartottuk és jövőre is annak tartjuk a közérdek őszinte, becsületes szolgálatát, mint a bennünket ezért vérebként üldöző vármegyei hatalmasságok tetszésének, kétszínű és érdek barátságának a hajhászását...

Dívi.

A grófok összefogtak.

(S. H.) A történelem feljegyezte a nagy római birodalom bukása előtti időkből a zülött erkölcsű, de még inkább becsapott Róma egyik ostorozójának, a nagy Catonak mondanását, hogy esodálkozik ő azon, hogy nem nevet az egyik római jós pap a másiknak szemébe, mikor egymással találkoznak. Nem kevésbé esodálkoznak mi sem, hogy nem nevet Tisza István a Héderváry szemébe, mikor egymással találkoznak, sőt összeülnek tanácskozni arról, hogyan mentsek ők meg a hazát a rezolúcióval. Abból a nagy garral megindított hadjáratból, mellyel e jeles urak a rezolúció kérdését az ország ügyévé akarták felavatni, azt kellene hinnünk, hogy a munkapárt kuruc grófjai nem kevésbé állítják az ország népét, mint magukat; azt kellene hinnünk, hogy nemcsak másokkal, de már magukkal is elhitették, hogy az országot megmentik a rezolúcióval s még inkább hogy megmentik vele magukat az általános választójogtól; ezt kellene hinnünk, ha nem ismernők már e nagyszerű játékot a történelem rendjéből; ha nem látnók a műkurucokban a Cató haruspexeit.

A régi római haruspexek, kik a madarak beléből, repüléséből jósltak s irányították az állam életének folyását kényük-kedvük, s mindenesetre érdekük szerint, bizonyára nem kevesebb önérzettel állottak koruk ítélőszéke előtt. S miként akkor is voltak, kik jóhiszeműleg bár, de hozzájárultak egy egész világ megcsalásához épügy, mint azok, kik ezt tudatosan tették, ma is jó és rosszhiszemű lovagjai a népámitásnak, igyekeznek maguk felé hajlítani a közvéleményt, a rezolúciót felfujni az egész ország, a nemzet egyetemes ügyévé.

A Tisza Istvánok állottak talpra megint s egy új nemzeti ellenállást hirdetni nek mindenkiel szemben, kinek nem kell rezolúció, akinek nem kell a Khuen-Héderváry miniszterelnöksége, mely alatt Tisza István további uralkodása is értendő. Sajnos, azonban az egész ellenállási manőver nem igen akar sikerülni. A törvényhatóságok ugyan egymás után — bár igen óvatos és kiutat feltétlenül hagyó — határozatokat hoznak Tiszáék kívánására a munkapárt álláspontja mellett, de ki nem veszi ebből észre a kénytelen-kelletlenséget, ki nem látja az egész immel-ámmal való puffogás határozatlanságát és értéktelenségét! Hol van ettől az ellenállás, sőt hol van ettől még csak az elvek melletti szilárd megállás is, amely mindenképen szép és felemelő még azok szemében is, akik talán egyet nem értenek vele? Amikor Tisza István a miniszterelnök lemondásakor összeült munkapárti értekezleten emlékezetes rezolúció mellett határozatát előterjesztette, micsoda önérzettel és micsoda reményteljesen tette! Azt hitte, hogy most már nemcsak fenn, de lenn is egyszerre mindenkinek meghajolnak előtte, hogy a diadalmasan előnyomuló általános választójogot hosszú időre visszaszorította, mert lehetlenné tesznek mindenkit, ki nélküle, vagy pláne ellene jönne. A megváltást látta valósággal a nemzet becsületbeli ügyévé felfujt rezolúcióban!

De hát én Istenem, olyan lassu a megváltás munkája, az ember beleöszül, mégsem készül el vele. Tisza István nagy munkájában vitte már annyira, hogy lekötölte végérvényesen a pártot a rezolúció mellé, Khuen mellé, de csak úgy, hogy Khuen után Khuen jön. Jött volna is szegény, elhihetjük mindent megmozgatott, hogy jöjjön; rezolúcióval, vagy anélkül, csak jöjjön még egyszer! Jött is egy kicsit, de a hogy jött, úgy ment is, mert Tisza nem enged, mert Tisza a talpára állott, neki a rezolúció kell.

Az embernek szinte kedve volna azt mondani, hogy lám Tisza István se mindig Bécs-párti, ha egyszer megembereli magát kitar elvei mellett és nem enged a magából, de ez csak látszat. A valóság az, hogy szívesen engedne ő a 48-ból; sőt a török, kit megfogván, vitte az egész társaságot magával, szintén szívesen bocsátaná már őket, de egy baj van. Ha Khuen ugyanis elsimitaná a rezolúció körül támadt ügyet, még mindig szemben találna magával Justh Gyulát és pártját; neki tehát nemcsak a rezolúciót kellene hozni, hanem elsősorban az általános választójogot a válság megszüntetésére. Ezt látják Tiszáék és ezt a kibontakozási módot akarják megakadályozni.

Egy vabank politikát folytatnak, mindent egy kockára téve. A királlyal azt akarják elhíttetni, hogy ha ők talpukra állanak, nélkülök nincs kibontakozás. Ami annyit is jelent, hogy amit ők akarnak, az lesz ebben az országban. De ha egyszer ők valamit — például becsületes választójogot — nem akarnak, nincs az az ausztriai császár, aki ezt meg csinálná. Jóelőre vétőt kiáltanak az uralkodó felé s most mindent attól tesznek függővé, hogy hisznek-e az ő kuruságukban magyarul: ismerik-e fenn őket eléggé jól, vagy nem?!

Mi mindenesetre ismerjük már ezeket az urakat s nyugodt lélekkel mondhatjuk: ennek a vabank-politikának előbb vet véget a nemzet, mint ők felébrednek kuruc álmaikból.

Egy alispán jelentése.

Előre bocsátjuk, hogy dicséret képpen emlékezünk meg egy alispán jelentéséről. Ez az alispán azonban — sajnos — nem nálunk van.

Dr Benko Albert Jász-Nagykun-Szolnok vármegye országos tekintélyű alispánjának évnegyedes jelentéséről van szó, amelyből „A vármegye“ nyomán közöljük a következő példaadó részt:

A vármegye területén fennálló községi takarékpénztárak a múlt 1911. évben is kielégítő, több helyen fényesnek mondható — eredményt értek el, ugyanis:

A kisujszállási városi takarékpénztár 213300 korona aleptőkével és 49620 K tartalék tőkével, 44301 K tisztanyereményt mutat fel, melyből az alap- és tartaléktőke 5 százalék kamatoztatásán felül 20251 korona összege jutott a városnak kulturális célokra.

A karcagi városi takarékpénztár 200000 K alap és 60600 K tartaléktőkével 49409 K tisztanyereményt ért el, amelyből az alap és tartaléktőke 4 és fél százalékos kamatoztatásán felül városi közszükségletekre 1997 korona összeg jutott.

A tiszaszentimrei községi takarékpénztár 16400 K alap és 44160 K tartalék tőkével 14482 K tisztanyereményt ért el, amelyből a tartalék-alap növelésére 3287 K fordított 9862 korona pedig a község közszükségletének fedezésére lett beszolgáltatva.

A kunmadarasi községi takarékpénztár 100000 K a ap-tőkével 8244 korona tisztanyereményt ért el, amelyből 4500 korona az alaptőke 4 és fél százalékos kamatoztatására 3744 K pedig a tartaléktőke gyarapítására fordított.

Tiszakürt községben a községi takarékpénztár működését ez év elején már szintén megkezdette, Turkeve városnak és Jászberény városnak, valamint Törökszentmiklós községnek a községi takarékpénztár létesítésére vonatkozó határozatai azonban még kormányhatósági felülvizsgálat alatt állanak.

Kell-e ennél kézzel foghatóbb példa arra, hogy lehet kiapadhatlan jövedelmi forrást teremteni a nyomorultan tengődő pótadós városnak és községeknek!?

Miért nem követik ezt a vezéreknek oda állott urak? Meddig és mire várnak? Talán azt akarják, hogy titubáló, semmit tevő éhletelenségük miatt jobb hazába költözzék az igát húzó polgárság? Ha ez a céljuk, azt immár rövidesen elérhetik. De ezért az égbekiáltó bünös könnyelműségü ért az utókor előtt számolniuk kell.

A tavasz ébredésével kezdjenek új életet. Fogjanak munkához. Tegye meg mindenki az elvállalt kötelességét.

Ha pedig ezt tenni nem akarja. Ha hivatását állásához, vezető méltóságához okvetlenül szükséges lelkesültséggel, alkotásra képesítő készültséggel, erős tevékenységre ösztönző akarattal betölteni nem tudja, akkor mint értéktelen, a közjó előmozdítására képtelen leltári tárgy úgy szerepel és csakis ennyi beccsel is bír a közvélemény előtt.

Ne higgyék, hogy a nagyközönség vak és mindendolgaikról tudomássalnem bír. Azt meg éppen ne képzeijék, hogy a dorbézolás, pajtáskodás köztevékenység számba mehet és ilyen uton fölszinen maradhatnak azok, kik ezt tekintélyük rovására is elég botorul gyakorolják.

A jásznagykunszolnok vármegyei példák igen alkalmasak a követésre. Közel harmincezer koronához juttatta a Dr Benko

alispán jelentésébe felsorolt városokat és községeket a községi takarékpénztár intézménye.

Ezeket nálunk a városon és a vármegye jelentékenyebb községeiben is meg lehetne s feltétlenül meg is kellene valósítani minél előbb.

A hol községi hitelszövetkezet van, egyelőre azok alapszabályainak keretében is megoldható a nagyfontosságú kérdés. Csak a vármegye vezetőinek jóakarata, emberséges lelkiismerete, ámbiciózus támogatása hiányzik. Ezért pedig nem a községek, hanem ők a hibáak s Isten és emberek előtt a felelősök.

Egy évvel ezelőtt Lővete nagyközség heterjesztette a községi takarékpénztár alapszabályait. Azt hittük, hogy dicsérettel fogják elhalmozni és mint a jórátörékvés uttörőit hozsannával üdvözlik. E helyett mi történt! A vármegye tiszti-főügyésze valóságos leckéztetést tartott írásos véleményében, amelyet még az előadó akkori aljegyző is restelkedve olvasott fel. Megtagadta tőle a szerzői felelősséget, mert érezte, hogy az helytelen és a községek előhaladásának nyakát szegő hóhérolásként jöhet számba.

Székelyudvarhely város képviselőtestülete is bizottságot küldött ki az alapszabály tervezet megszerkesztésére. A bizottság e tisztét betöltötte.

Az alapszabályok tervezete már régen a képviselőtestület tagjainál kinyomtatva hever. Reá ült erre is — úgy látszik — a vármegye és akadályozza Székelyudvarhely város polgárságának tehermentesítésére irányuló törekvését. Másfelől pedig az alispán adja a jótékonykódót, — „ajándékba“ építet hídát a Varga-patkra az állam költségén.

Meg kell nyitani a községi takarékpénztárak útját. Nem szabad akadályozni a város és községek boldogulhatarsára törekvő kezdeményezéseket. Minden más érdeknek távol kell maradjon, el kell törpülnön az általános érdekek előtt — a csunya maganérdeknek.

Nagyobb vonásokban foglalkoztunk ezuttal a városi és községi kerékkötő munkálkodások megvilágításával. Őszintén ohajjtjuk, hogy az illetékes vezérek észrevegyék magukat és minél előbb a kívánt helyes működés útjára térjenek.

Ha ezt nem látjuk, nem észleljük, azzal csak nekünk adnak igazat, hogy állásuk, hivatásuk betöltésére képtelenek.

Mutassák meg, hogy nincs igazunk és mi készséggel, elsőként fogjuk fejükre helyezni a dicődség kiérdemlendő koszoruját. Különbben pedig: Difficile est satiram non scribere... KONZÓL.

— A dragság és a mezőgazdasági postacsomagok. A Magyar Gazdaszövetséget élénken foglalkoztatja a közvelítés terén tapasztalható visszaélések megszüntetése és ennek egyik hathatós eszközének tartja a mezőgazdasági postacsomagok meghonosítását. Az egyesület hivatalos lapja, a „Gazdaszövetség“ most megjelent számában érdekes fejtegetéseket ír erről az időszerű kérdéstről. A Gazdaszövetség szerint a mezőgazdasági postacsomagok rendszeresítése egyszerűben közelebb hozná a fogyasztót a termelőhöz. A baremfitenyészítő, tejtermelő, gyümölcs-termelő, zöldségtermelő nem volna kénytelen akármilyen kevés termékével a városi piacot felkeresni, fuvarra, élelemre s piaci díjakra költeni, vagy pedig közvetítőnek eladni a baromfit, vaját, turót, gyümölcsöt, zöldséget, hanem összeköttetésbe lépve egykét fogyasztóval, 40—50 kilogrammig postára adhatná áruját, mert a posta 80—100 fillérért a lehető legsürgősebben továbbítaná az ország legtávolabbi városába vagy falujába, úgy hogy a címzett fogyasztónak érte sem kell menni a postahivatalba, mert házhoz viszi a posta a csomagot, amint megérkezik.

HIREK.

— **Székely Testvérek!** A védtelenek az üldözöttek, az igazságot szeretők, az emberbaráti eszméket, a közműveltséget terjesztők és azokért lelkesülni tudók rendíthetetlen előharcosa volt 17 esztendőn át a »Székely-Udvarhely«. Sok igazságtalanságot visszavert. Sok gyalázatos visszaélésről lerántotta a leplet. Mindig a mások előhaladásáért küzdött. Inkább a száraz, sokszor keserű kenyér mellett maradt, míg annyian bőséges kincsekben könyökig vájkáltak, de kibontott zászlóját soha sem árulta el. Az ármány, az irigység, a rosszakarat ezer nyilait röpitették feléje alattomosan. Számtalanszor életére törektek, de mindannyiszor üldözői voltak a vesztesek a megszegyenültek, mert az igazság fegyverei ellen hiába küzdenek a gonoszok. Ha ezek a közismert elvek, a »Székely-Udvarhely«-nek a tisztesség határain belül követett iránya lelkesíti továbbra is széleskörű olvasó közönségét. Ha azt akarják, hogy a vármegyének legyen egy igazán szabad, valóban függetlenségi organuma, úgy minél intenzívebb, minél hathatósabb pártolást kérünk, mert e lap ereje — a közönség legsajátabb érdeke, amelyet jövőben is szolgálni kíván.

— **A kiváltságosok vármegyénkben.** Udvarhelyvármegyének a százezret jóval meghaladó lakossága van és ha ezzel összehasonlítjuk az országgyűlési képviselő választására jogosultak számát, menten elmegy a kedvünk a saját jogunktól is — szegényletünkben. E szerint az udvarhelyi választókerületben 2477, a székelykeresztúriban 2035, a homorodiban 1908, Székelyudvarhely városban 697 és a szentegyházaláhfausiban mindössze 166 olyan kiváltságos férfi van, aki orsz. képviselőt és megyebizottsági tagot választhat a saját becses személye s a vármegye többi kirekesztettei számára is. Együttesen tehát az egész vármegye területén 7273 egyén van, aki voksolhat. A többi pedig nézheti, hogy az ő nevében s helyette és nála nélkül miképp csinálják a közterheket, melyekből aztán mindenkinek kijut; sokszor a jogtalannak még inkább, mint aki választójogosult. Ezt az igazságtalan állapotot meg kell szüntetni. Most erre irányul a függetlenségi politikusok működése s azért bukott meg könnyörtelenül és immár véglegesen a Khuen-Héderváry gróf is, mert grófi barátaival ellenzik a választói jognak megfelelő kiterjesztését. A nemzet többségét ők jobbagy sorban akarnak szorongatni. Azt akarják, hogy ők intézzék kizárólag a népsorsát a nép nélkül. Ennek végének kell lenni épen úgy, mint 48-ban vége lett a jobbagyi sornak. Kossuth apánk szabadság, egyenlőség, testvériség hármasszavának nemcsak névleg, de ténylegesen kell érvényesülnie az egész vonalon. Történelmi időket élünk újra. Azon a ponton van a nemzet, mint 1848-ban. Tűdják, látják azt Bécsben nagyon jól. Azért bukott Khuen, mert az alkotmányos magyar király szavát állja és beváltani kívánja a választói jog kiterjesztésére többszörösen tett ígéretet. E királyi ígéret teljesítésére pedig Khuen, Tisza és más grófi barátjai nem alkalmasak, mivel ők leginkább a 48 előtti jobbagyok felett való uralmat szeretnék visszaállítani. Ez a háttere az ő politikájuknak. Nekik minden; a népnek, az ígát húzó millióknak semmi jog... Azonban közeleg a feltámadás ünnepe. A magyar szabadság, egyenlőség, testvériség nagy napja. Ennek mielőbbi eljövételén egyetértő szeretettel működünk kell...

— **Székely Dalegyületi hangverseny.** A székelyudvarhelyi Székely Dalegyület husvét másodnapján tánccal egybekötött hangversenyt rendez a Budapest-szálló színházter-

mében, amelyre jegyeket már most lehet váltani. Az igen érdekes és változatos műsoru estélyre felhívjuk közönségünk figyelmét.

Szentgyörgyi bácsijánálunk. Lovag Szentgyörgyi István a kolozsvári Nemzeti színháznak a lelke, a kolozsvári közönségnek pedig becézett kedvence. Ezt a kedves öreg urat holnap (hétfőn) és holnapután (kedden) Székelyudvarhely város közönsége is tisztelheti és magas művészi játékát élvezheti Szilágyi Dezső színigazgató figyelmességéből. E két napon Szentgyörgyi bácsi, mint vendég fellép a „Vén baka“ és a „Czigány“ színjátékokban s bemutatja legjobb szerepeit. Szinte fölöslegesnek tartjuk a nagyközönség pártolására ajánlani Szentgyörgyi bácsi estéit, hiszen csak önmaga ellen vétene, aki e ritka műélvezet alkalmát elmulasztaná felhasználni.

— **Uj ügyvéd.** A marosvásárhelyi ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy Dr Borosnyai Pál az ügyvédek névjegyzékébe felvett Székelyudvarhely székhellyel. Dr Borosnyai kedves modoru, szép készültségű ügyvéd. A jogkereső közönségnek bizonyára csak előnyére szolgál ügyvédi irodájával.

— **Színészet.** Szilágyi Dezső első erdélyrészi színkerületi igazgató tavaszi szezonját e hó 26-án kezdte meg Székelyudvarhelyt. „A lengyel menyecske“ c. operettel. Másnap a „Judith“ c. 5 felvonásos tragédia, 28-án „A kis gróf“ c. operette-ujdonság, míg 29-én „Ocskai brigádéros“ félélyárakkal került színre. Tegnap (szombaton) este a „Boszorkányvár“ c. operettet mutatták be. Ma (vasárnap) pedig két előadás lesz. Délután félélyárakkal az „Iglói diákok“ c. vígjáték, este pedig rendes helyárakkal a „Kis gróf“ c. operett kerül színre. A zenét a cs. és kir. 51-ik gyalog ezred katonai zenekara szolgáltatja Bárfay karmester vezetésével. Ugy az előadások, mint a kíséretül alkalmazott katonazené megerdemlik, hogy közönségünk a legbuzgóbb pártolásba részesítse.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter Horváth János makói díjtalan pénzügyi számgyakornokot a székelyudvarhelyi pénzügy igazgatóság mellé rendelt számvétséghez ideiglenes minőségű segélydíjas számgyakornokká nevezte ki.

— **Alispáni jelentés.** Udvarhelyvármegye alispánja az elmúlt évi közigazgatás állapotáról terjedelmes jelentést küldött szét az április 2-iki rendes közgyűlés alkalmából. A jelentés XII alcim alatt számol be a vármegye különböző dolgairól és függelékül a vármegyei pénzalapok múlt évi zárlatáról közöl számtételeket. Ez utóbbi kimutatáshoz azonban — szerény nézetünk szerint — nem ártott volna valamelyes magyarázatot is csatolni. Hiszen annak egyes tételeit másképp megérteni csak azok tudhatják, akik az ilyen titkokba be vannak avatva. Mert pl. azt hogy a kórházfenntartási alap 1910-ben 10, ezer296 K 27 f készpénz és 11,262 K 78 f, érték összeggel zárult még megértjük. De azt hogy ez összegekhez 1911-ben 95,892 K 54 f készpénz és 9291 K 67 fillér bevétel volt a melyek az előbbi évi maradványhoz csatolandók s ennek dacára a kimutatás szerint mégis összesen 85,596 K 27 f készpénz szerepeljen — magyarázat nélkül — megérteni lehetetlen. Az se kutya, hogy a 85,596 K 27 f készpénz összegből valaki 93,414 K 49 fillért ki tudjon adni és mégis neki 7818 K 22 f „készpénz“-e megmaradjon. Mi a kimutatás államszámviteltani boncolgatásába nem akarunk bocsátkozni. Mi a törvényhatósági bizottság és a nagyközönség szemüvegén nézzük a titokteljes kimutatást s elvárjuk, hogy jövőre megfelelő magyarázattal kísérjék a most csak feketébb számokkal jelölt tételeket.

— **A méhészek vándorgyűlése.** A Pol. Hir. jelenti: A magyar, német, olasz és osztrák méhészek augusztus hó 3—7 nap-

jain a német-csehországi Bodenbachban vándorgyűlésre gyűlnek össze. Ez lesz a méhészek ötvenedik vándorgyűlése és jubiláris alkalomból kiállítás rendeznek, a melynek fővédnökségét egy illusztris méhész vállalta: Károly Ferenc József főherceg, a Habsburgok trónjának leendő örököse.

— **Hivatalban.** Megjelenik egy bocskoros atyafi a hivatalban és következő párbeszéd keletkezik:

— Magának mi a neve?

— Kupás János.

— Változtassa meg a nevét, mert a kupa használata már régen tiltva van és nem jár.

— Még én járok instálom. És elkezd jobbra-balra lépkedni a székely.

— **A cipész segédek sztrájkja** még egyre tart. Követelésük a régi árszabályhoz újabb huszonöt percentes munkabéremelés. Hétfő óta nem dolgoznak az Orbán, Nagy és Tamás, valamint Benedek Géza cégeknél. A cipészipart Székelyudvarhelyt e két cég emelte mai magaslatra. Félő, hogy a gyakori sztrájk okozta károk rossz hatással lesznek a cégekre.

— **A kéményseprő cimbalma.** Valóságos regényt lehetne írni a Veress Mihály kéményseprő életéből, aki néhai Tóth József örökébe lépett Székelyudvarhelyt. Eleinte jól ment a mestersége és boldog családi életet élt az előde nevelt leányával. Boldogságát azonban megzavarta egy gavallér. Azután az egyszerű ember nyugalma elveszett. Ivásra vetemedett és így züllésnek indult. Kötelességeit elhanyagolta. A hatóság megbüntette, sőt utóbb még állásától is felfüggesztette. Veress a jó időben cimbalmot szerzett és az összes hangszerek iránt nagy előszeretettel viseltet. A cimbalmot aztán valami tartozásért lefoglalták. De Veress nyugtalan természetű, a sok italtól már olyan félkegyelmű forma lett. A lefoglalt cimbalmot kicserélte egy harmoniummal. Ezt a foglaltató megtudta és feljelentette Veress a székelyudvarhelyi járásbírósnál, hol e hó 27-én 15 napi togházra ítélték a szerencsétlen kéményseprőt.

— **A magyar gazdaszövetség nagygyűlése** az idén a Balaton mentén, Siófokon fog lezajlani. A júniusi nagygyűlés előkészítő bizottságát most választották meg a következők személyében: Széchenyi Viktor gróf fejérmegyei főispán, Óváry Ferenc dr veszprémi orsz. képviselő, Hertelendy Ferenc, Hunkár Dénes főispánok és Kajdáczy Endre veszprémi főispáni titkár.

— **Csak Mauthner-féle magvakat** vásárolnak helyesen gondolkodó, számító gazdák és kertészek még akkor is, ha mások olcsóbbak volnának, mert tapasztalatból tudják, hogy ez csakis a magvak rovására és a vevők kárára lehetséges.

— **Fizet az állam helyett.** Schiling Károlynét, a cservinkai ref. lelkes özvegyét nagyon meghatotta a cservinkai tanítók szomorú sorsa. Elhatározta, hogyha az állam nem ad nekik jobb fizetést: ő, amíg csak él, minden évben száz-száz koronát ad a három cservinkai tanítónak. A folyó évit már folyósította is.

— **Pünkösdi kirándulás Konstantinápolyba.** Az aradi Testgyakorlók köre turista szakosztálya f. év május hó 25-től június hó 4-ig tizenegy napos társas kirándulást rendez Szinaia, Bukarest Constanza, Feketetenger, Bosporuson át Konstantinápolyba. Részvételi díj személyenként 235 korona. A kiránduláson vendégek is résztvehetnek. Részletes programmal és bővebb felvilágosítással készséggel és pimentesen szolgál az egyesület elnöksége. (Arad főposta)

— **Értesítés.** Tisztelettel szíves tudomására hozom a mélyen tisztelt nagyközönségnek, hogy a tavaszi idényre a legújabb férfi és női divatujdonságok: kalapok, ruhaszövetek férfi és női felöltők dus választékban raktárra érkeztek és a legjutányosabb árakban rendelkezésére bocsátom. Mindenkinek saját érdekében ajánlom szíves megtekintését szükségletei esetén. Tisztelettel: SZENKOVITS JÁNOS utóda.

Betyeg Pály

130 saját fiókraktár
a bel- és külföldön

Elsőrangú elegáns és jutányos a Turul-Cipő

Turul-cipőgyár r.-t.
A monarchia legnagyobb cipőgyára
Temesvár
Fiók üzlet Székelyudvarhely
Kossuth-utca 9.

ÉLETKÖNYVE

állandó házi orvos. Ingyenes gyógy mód: tifusz, kolera, toroklobó, vérhas, mindenféle himlő és vörheny, orbánc, bujakór, szármárhurut, agy-, tüdő-, szív-, gyomor-, méh- és belgyulladás, vesemáj-, lép-, hólyag bajok, skrófula köszvény, csusz, nyavalyatörés, aranyér, gutaütés, nehéz sebesülések, vérszegénység, vízkórság, szárazbetegség (tuberkulózis), torok- vagy mandolagyulladás, gyomorkatarus, örülés s.b. el-
len. Irta: DERZSI JÓZSEF. Az E. M. K.
E. — tekintélyes orvosok ajánlata — népkönyvtárai részére
100 példányt elfogadott. Ár
.. 3 korona. Kapható: ..

Betegh Pál kiadónál Székelyudvarhelyt és valamennyi könyvkereskedésben.

Hirdetés az üzlet lelke!
Hirdetés nélkül nincs forgalom! **HIRDESSEN** tehát a „Székely-Udvarhely“-ben

Unitáriusoknak

igen becses a Demeter Dénes k rácsonfalvi lelkész által írt **Konfirmációi Emlék**, melyet az E. K. T. 280-902. sz. a elfogadott és országos használatra ajánlott. E gazdag tartalmu igen sok képpel díszített könyv ára füzve 40 f, kötve 60 fillér. Kapható Betegh Pál könyvkiadóhivatalában Székelyudvarhelyt.

Aspirin

vásároljunk eredeti **TABLETTÁKBAN**

20 drb. K 1.20

Minden Tablettára az ASPIRIN szó van rábélyegezve.
Fahentelbörken vorm. Friedr. Bayer & Co.,
Elberfeld und Leverkusen b. Mülheim a. Rhein.

Uj heti marhavásár Segesvárt.
Szám 597-1912. V. T.
Hirdetmény.

Segesvár városnak minden osütörtökre engedélyezett — **heti marhavására** a városi képviselőtestületnek folyó évi január 12-én hozott határozata értelmében **folyó évi április hó 4-én** fog megnyitni. A vásár közvetlenül az új sertésvásárter mellett, a közbághid közeleiben tartatik meg.

Miután már a városi fogasztás fedezetére tekintélyes számú marhák igényeltetnek és azon kívül idegen vevők részvétele is reménylendő, a környékben levő marhatenyésztőknek kényelmes kelendő ségre van alkalmuk. Mire vonatkozólag pedig megjegyzendő, hogy az idegen vevők száma annál inkább fog növekedni, mivel nagyobb a felhajtás.

Segesvár, 1912 évi február 23-án
A VÁROSI TANÁCS

Katholikus és református imakönyvek e lap kiadóhivatalában kaphatók.

B O R I!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi borbogykereskedőné!

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Udvarhelyvármegye Nemes Császárai. Szerkesztette: Pálmay József. Ár füzve 16 K. Mig a készlet tart kapható: Betegh Pál könyvkiadónál Székelyudvarhelyt. E díszesen kiállított, az egyes családok címereivel illusztrált mű, igen becses családöréneti adatokat tartalmaz.

1848 eredeti francia angol és amerikai toalettmódel közöl a **BUDAPESTI BAZÁR** egy évfolyamában. Előfizetési ára: **negyedévre 2 korona** Ingyen mutatványszámot küld a „**BUDAPESTI BAZÁR**” kiadóhivatala Budapest, VIII. Baross-u. 22. (Budapesti Bazár-ház.)

Ne feledje el, hogy hirdetéseink gondos átolvasása önnek valószínűleg *hasznára lesz*. Aki nálunk hirdet, annak sikere van. A hirdetés szövegezésében szívesen segítünk. Hirdetőinknél töltendő bevételeinek és megrendelésénél a **„SZÉKELY-UDVARHELY”** c. újságot felemleni sziveskedjék.

Bélyegzők és posztványok mindenféle kivételben gyári áron pontosan hibátlan szövegezés-sel kaphatók „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában (Betegh Pál könyv- és papír kereskedésében) Székelyudvarhelyt Vidéki megrendeléseket az ország bármely részébe gyorsan teljesít.

A Talmud magyarul.

Egyre halljuk a Talmud-morált, Talmud-erkölcsöket emlegetni, bár a legtöbb ember ismeri a Talmudot, nem ismeri éppen azokat a részeket, amelyek a keresztény világot érdeklik s melyeket saját jól felfogott érdekeinek megóvása céljából ismernie kellene.
A Talmud a zsidó rabbiképzők tananyag, az az ő theologiajuk. Nincs az a pikáns pornographia, nincs az a rémgény, ami ennél érdekesebb lenne.
A Talmud kivonatos, de szószertint fordításban most jelenik meg 320 kvartoldalon. Ár 10 korona. Népies kiadás 2 K, 2 drb 3 K, 3 drb 4 korona.
Megrendelhető:
„A Kereszt” kiadóhivatalában
Budapest, III. Nád-utca 1. szám.

Balássy Ignác mészáros székelyben, naponta mindennemű friss hús, füstölt kolbász kapható. A marhahusnak kilója 1 K 52 fillér. Petőfi utcában az Agyagipar iskola mellett Székelyudvarhelyt.

Már megnyitott Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 25-ik szám alatt

Hirsch Rudolf férfi és női divatárúháza

Nagy választék minőennemű férfi, fiu, női és leányka készruhákban női, kosztümök, tavaszi kabátok, pongyolák és különféle bluzokban. Állandó raktár mindenféle női és férfi divatcikkekben.

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyult háziaszer, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult készvénynél, oszúznál és meghűlésnél.

Figyelemre méltó. Silány hamisítványok miatt bevételeinkor óvatosságot fogadjunk és csak olyan eredeti üvegeket fogadjunk el, melyek a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzékkel ellátott dobozba van csomagolva. Ár üvegekben K—80, K1.40 és K2.— és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. Főraktár: Török József gyógyszerárban, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerára az „Arany oroszlánhoz”,
Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Névjegyek, Meghívók, Eljegyzési és Esküvői valamint **gyászjelentések** ugyszintén mindenféle könyvnyomdai és könyvkötői munkálatok izléses kivitelben, gyorsan és pontosan készülnek

Betegh Pál villamos územre berendezett könyvnyomtató és könyvkötő-intézetében Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. alatt.

Betegh Pál könyvnyomtató és könyvkötő-intézete Székelyudvarhely